

Psykologtittelforvirring



TITTELFORVIRRING Psykologtittelen bør forbli lovbeskyttet, og kun brukes av dem med autorisasjon, mener artikkelforfatteren. Foto: Birna Rørslett/Samfoto/Scanpix

Det har kommet flere forslag til hvordan mastere i psykologi kan bruke psykologtittelen. Felles for de alle er forvirring om hva tittelen innebærer.

TEKST

Bjørn Rishovd Rund

PUBLISERT 2. desember 2019

EMNER [Psykologtittelen](#)

Det kommer for tiden mange forslag om hvordan man kan bli kvitt beskyttelsen av psykologtittelen. Noen av dem er riktig fantasifulle, andre «nytenkende», for å bruke Paul Moxnes' omtale av sitt eget forslag presentert i Aftenposten (13. november). Årsaken til kampen om tittelen er i det alt vesentlige at mastere i psykologi ikke er fornøyd med tittelen master i psykologi. Det gjelder både de som er utdannet i Norge og i utlandet. Det store trykket på å overta psykologtittelen ble forsterket gjennom at noen av de 5-årige masterprogrammene her i landet på flere områder ble lagt tett opptil det 6-årige profesjonsprogrammet. Det var flere som advarte mot dette da masterprogrammene ble innført, men den gang forsikret forkjemperne for mastergradene om at det aldri ville bli noe problem. Vi ser hvordan det gikk.

LES OGSÅ

Bindestrek til besvær

Representanter for universitetsmiljøene vil gjøre profesjonspsykologen til «klinisk psykolog». Psykologforeningen frykter pasientforvirring og advarer mot bruk av bindestrekstitler.

Tre tittelforslag

Jeg har observert tre forslag til hvordan mastere i psykologi kan bruke psykologtittelen, alle innebærer store utfordringer – som mange av forslagsstillerne ikke synes å ha tenkt på:

1. Autoriserte psykologer tar i bruk en annen tittel. Noen har tatt til orde for å kalle dem «kliniske psykologer». Problemene med dette er at det vil føre til forvirring i befolkningen. De som søker psykologhjelp, har krav på å kunne vite hva slags kvalifikasjoner og utdanning vedkommende har. Psykologtittelen er innarbeidet og lovbeskyttet gjennom flere tiår. Folk flest vet hva slags utdanning og kvalifikasjoner en psykolog har. Jeg tror folk flest ville bli like forvirret over tittelen «klinisk psykolog» som «klinisk tannlege» eller «klinisk lege». Og hvor mange vet forskjellen på klinisk ernæringsfysiolog og ernæringsfysiolog? «Klinisk psykolog» ville også skape uklarheter i forhold til spesialist i klinisk psykologi.

«Jeg mener i hvert fall veien å gå for masterne ikke er å forsøke å tilrøve seg en tittel som er godt innarbeidet og lovbeskyttet»

Med en autorisasjon og beskyttelse av tittelen «klinisk psykolog» ville følgelig lovbeskyttelsen av psykologtittelen måtte avvikles. Det innebærer at alle – psykiatriske sykepleiere, sosionomer med kurs i gestaltpsykologi, sjamaner, coacher, og for den saks skyld folk uten noen utdannelse i det hele tatt – kan kalle seg psykolog. Enten er tittelen lovbeskyttet, eller så er den det ikke. En tittel som ikke er beskyttet, kan brukes av alle. Ingeniørtittelen er ikke beskyttet. Jeg kjenner folk med de mest forskjellige utdanninger som bruker ingeniørtittelen, uten å ha studert ingeniørfag en eneste dag.

Jeg ser noen mener at om man frikobler psykologtittelen fra psykologutdanningen (cand.psychol.), kunne man i stedet knytte tittelen opp til høyere utdanning i psykologi. Det er ikke så enkelt. Det ville ikke være noe samfunnsbehov for å beskytte den nye psykologtittelen (mastere eller tilsvarende) slik tilfellet er med psykologtittelen i dag ut fra pasientsikkerhetshensyn.

LES OGSÅ

Helsedirektoratet gjør endringer i bruk av psykologtittelen

Titlene «klimapsykolog» og «arkitektpsykolog» kan nå brukes av personer uten autorisasjon som psykolog, ifølge Helsedirektoratet.

2. Man åpner opp for at mastere kan bruke «bindestrekpsykolog»-tittel, med referanse til det fagfeltet man arbeider innenfor, for eksempel klimapsykolog, idrettspsykolog, trafikkpsykolog, hundepsykolog, organisasjonspsykolog. Helsedirektoratet har nå i klartekst gitt beskjed om at det ikke er aktuelt å ta i bruk slike titler, og har begrunnet det på en god måte med at det ville skape tvil om bindestrekpsykologen er en med psykologutdanning eller ikke. Jeg skal ikke gjenta disse argumentene her. Det heter i helsepersonelloven § 74 at annet personell må «... ikke benytte titler eller yrkesbetegnelser som er egnet til å gi inntrykk av at vedkommende tilhører en autorisert helsepersonellgruppe og/eller har en beskyttet tittel».

3. Paul Moxnes har foreslått å kalle mastere i psykologi «sivilpsykologer» og beholde tittelen (bare) psykolog for psykologene. Det er interessant – og formodentlig bevisst – at Moxnes da vil bruke tittelen sivilpsykolog om mastere i psykologi, ikke om de med autorisasjon som psykolog. Prefikset «sivil» er jo i andre sammenhenger brukt av dem med den høyeste/lengste utdanningen i faget; uten prefikset er det gjerne snakk om utdanning av lavere grad, jf. sivilarkitekt/arkitekt, sivilingeniør/ingeniør, siviløkonom/økonom. Utfordringen med denne nye «sivil-tittelen» er den samme som den jeg anførte under punkt 1 og 2: forvirring om hva tittelen innebærer.

Hva er galt med «mastergrad i psykologi»?

Jeg har en viss forståelse for at de med masterutdanning i psykologi vil ha en tittel som signaliserer noe om hva slags kompetanse de har. Men hva er da så galt med «mastergrad i psykologi»? Hvorfor forsøke å ta i bruk psykologtittelen, som allerede er opptatt? Mange andre, som for eksempel de som tidligere har brukt «sivil-titler», har nå gått over til å benevne det som at de har en mastergrad i faget, gjerne i kombinasjon med hvilken institusjon de er utdannet ved. Eksempelvis er det blitt vanlig for dem som tidligere kalte seg siviløkonomer – etter innføringen av kvalitetsreformen og etableringen av et utall økonomiutdanninger – å bruke master-tittelen. Siviløkonomtittelen anvendes bare som en tilleggsbetegnelse/sidetittel.

Jeg mener i hvert fall veien å gå for masterne ikke er å forsøke å tilrøve seg en tittel som er godt innarbeidet og lovbeskyttet. Jeg har en mastergrad fra Det medisinske fakultet i Oslo, men jeg har ikke av den grunn tenkt å kalle meg lege. Jeg ser også at de som har en mastergrad i sykepleie, gjør framstøt for å overta noen av legenes arbeidsoppgaver; ikke så merkelig kanskje. Men jeg har ennå ikke sett at mastere i sykepleie vil overta legetittelen.

Behold dagens situasjon

For ordens skyld: Dette er ikke et innlegg i Elte-debatten eller andre varianter av utenlandske utdanninger som må søke lisens – og senere autorisasjon – i Norge (selv om de to sakene har noen fellesgrensesnitt). Dette er et forsøk på å klargjøre hvilke utfordringer det innebærer at mastere i psykologi vil ta i bruk psykologtittelen. Jeg mener det beste er å holde seg til det vi har i dag: en lovbeskyttet psykologtittel som kun kan brukes av dem med autorisasjon som psykolog, og med en profesjonsutdanning i psykologi (cand.psychol.) som basis for autorisasjon. Og mastere fortsetter å kalle seg mastere.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 56, nummer 12, 2019, side 935-936

TEKST

Bjørn Rishovd Rund, Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo

KONTAKT: b.r.rund@psykologi.uio.no